

Planoetatik Abandoibarra ibilbidera

Eraikinaren historiak lehiaketa mugatuarekin hasi eta Gehryren ikuspegi berezian izan du segida

Duela sei urte eta erdi egin zen Guggenheim Bilbao Museoaren eraikina diseinatuko zuen arkitektoaren hautaketa. Frank O. Gehry izan zen aukeratua, eta haren zirriborro eta planoek gaur egun ia-ia hiriaren ikur bilakatu duten eraikina erditu dute. Eraikin berezia nahi zuten proiektuaren bultzatzaileek, eta aurreikuspenak bete ditu Gehryk.

Atzera begiratzuz, Guggenheimen lanak erakusteko Alhondigako kokalekua baztertu ondoren eta Thomas Krens Solomon R. Guggenheim Foundationeko zuzendariak -footing egiten ari zela- Abandoibarrako txoko hura aurkitzean, amerikarrek eta euskal administrazioetako ordezkariak museo eraikitzea erabaki zuten. Ezin zen edonolako eraikina egin, eta noski, arkitektoak lehen mailakoa behar zuen izan.

Aurreaukeraketaren ostean, hiru arkitekto izan ziren hautatuak beren ideiak garatzeko: Arata Isozaki japoniarra, Wolfgang Prixek eta Helmut Swinzyk osatutako Coop Himmelblau talde austriarra eta Frank Gehry ipar-amerikarra. Jatorri eta arkitektura mailako kultura ezberdineko hiru hautagaiek hiru aste eskas izan zituzten proiektuaren zirriborroak garatu eta aurkezteko. Bakoitzak 10.000 dolar jaso zituen lana garatzeko, hots, orduko milioi bat pezeta (40.000 libera).

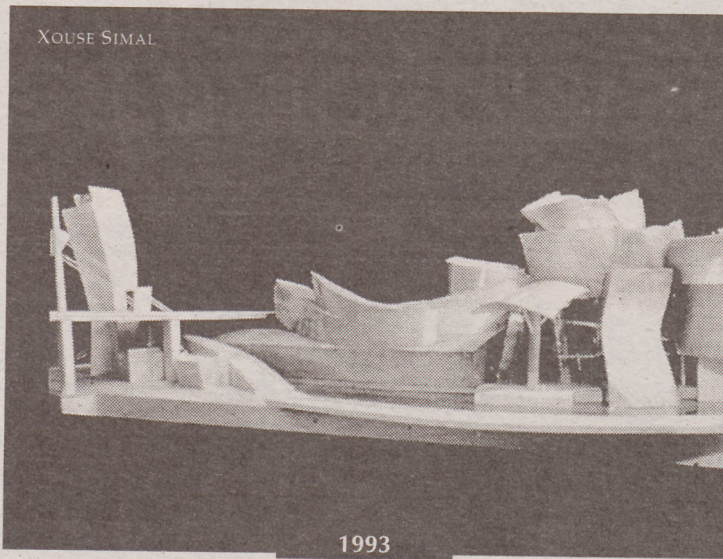
Isozakik zilindro formako eraikinaren zirriborroa aurkeztu zuen, Prix eta bere bazkideak itxura kubikoaren aldeko apustua egin zuten eta Gehryk bolumen ezberdinetan oinarritzen den edifizioa proposatu zuen.

Bazkideen arteko eztabaiden ondoren, Frank Gehry izan zen arkitekto hautatua. Guggenheim Bilbao Museoko arduradunen hitzetan, «Museoaren proiektuaren potentzial izugarria ondoen isladatu eta hiriaren egituren ondoren integratzen zen eskaintza zelako». Gehryk orduan esan zuenez, «arte museoak dira munduko hiri handi guztien elkargunea. Proiektuaren kokagunea ibaiaren bihurgunean izanik, Bilbon halako elkargunea sortzeko aukera ematen du. Edozein arkitektoarentzat pribilegioa da halako aukera izatea eta hirigintzaren berriztatze prozesuko partaide bilakatzea».

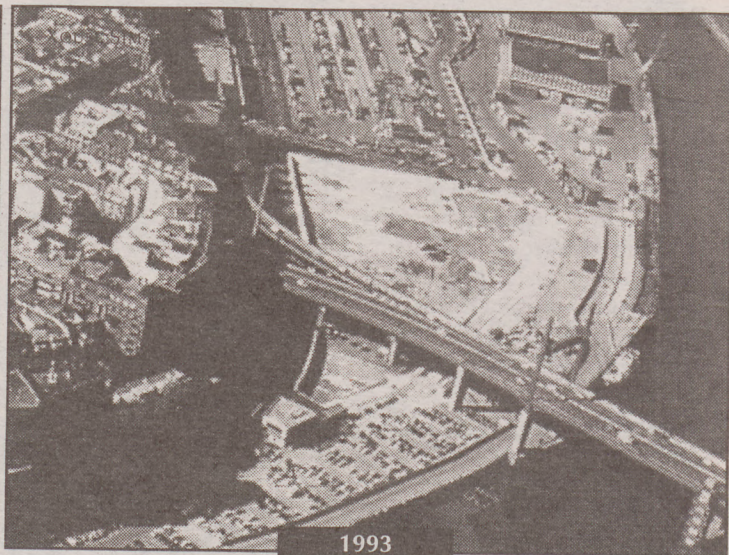
Bilboren estetika gogorra

Arkitektoaren hitzetan, «Bilbok errealitatearen estetika dauka, oso gogorra dena, gordina. Museoaren eraikinarekin nolabaiteko lortura lortu nahi dut ibaia-zubia eta XIX. mendeko zabalgunearen artean. Eraikina ulertzeko funtsezko elementuak dira untxiak edota garabiak, errealitate maila handia dutenak». Ildo honetan, Abandoibarrako orubeak berdegune edota eraikin klasikoaren gune bilakatzea «zentzugabekeria» litzatekeela deritzo. «Ingurune gordina leuntzeko» egon daitezkeen aukerak kezkatzen dute.

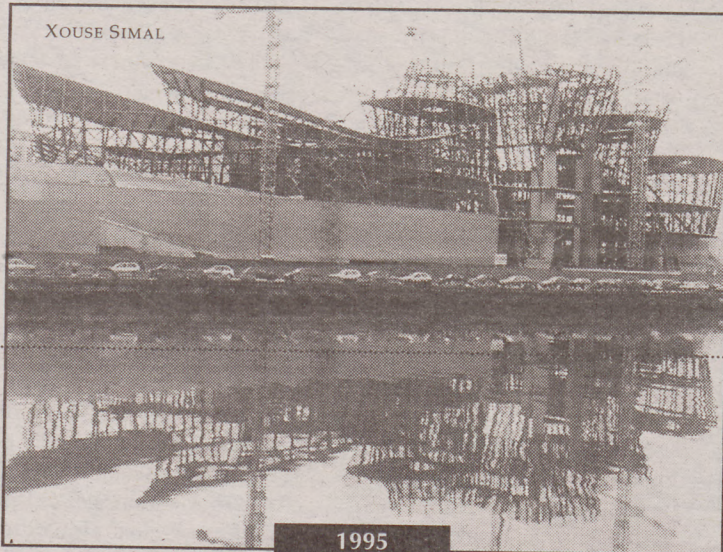
Nebioi ibaia izan zen Gehryren-

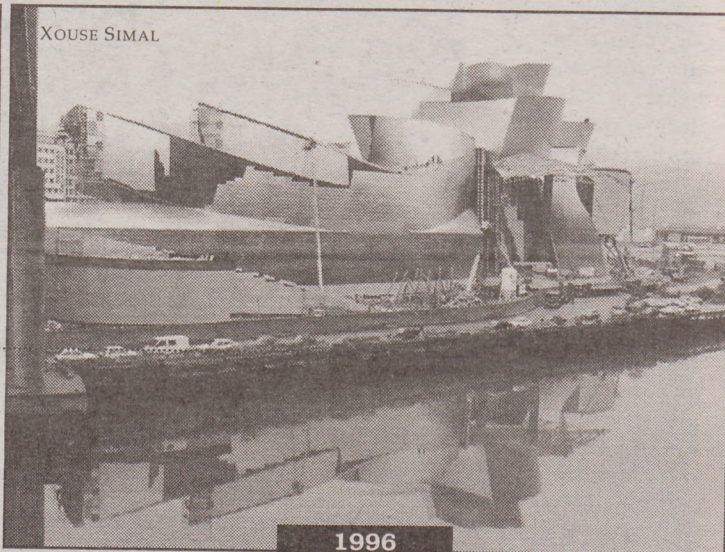
Maiatza: Frank Gehryk Guggenheim museoaren egitasmoa aurkeztu zien New York eta Bilboko arduradunei. Bi urte lehenago egin zuen bisita Bilbora eta urte bereko uztailan aukeratu zen hark eginiko aurreproiektua.

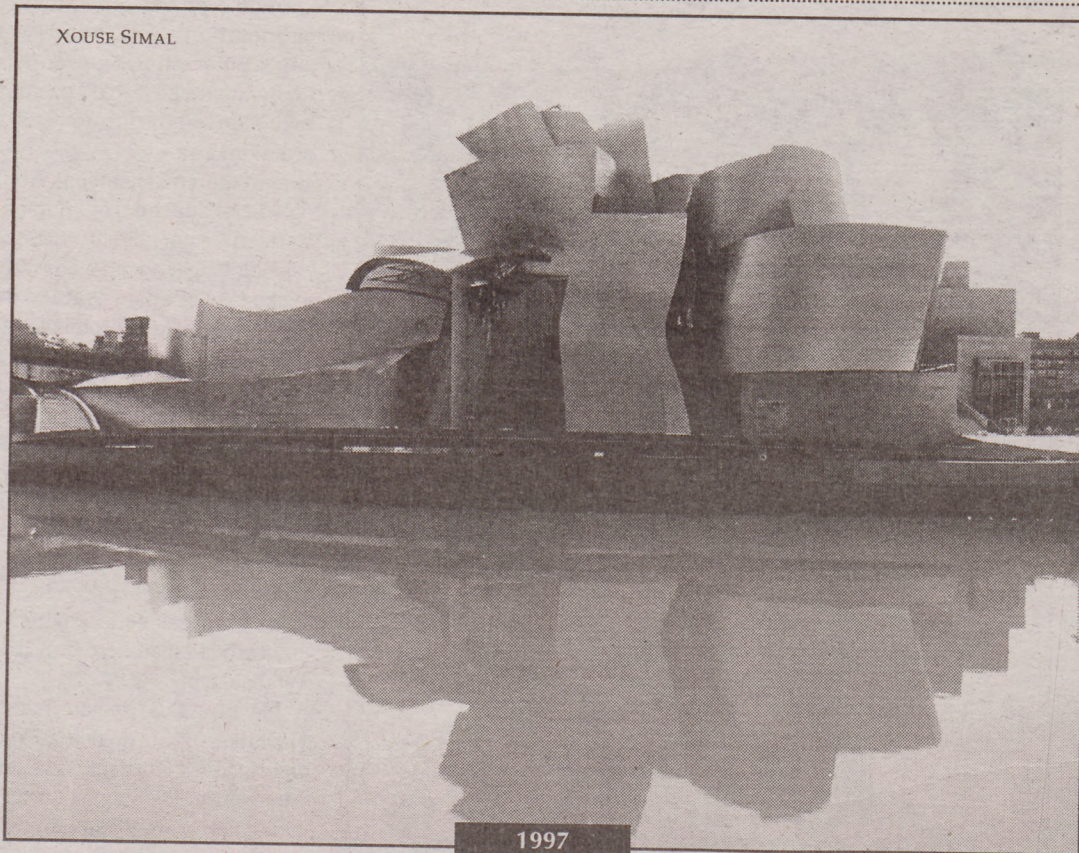
Urria: Abandoibarrako orubea Guggenheim museoaren eraikuntza lanak hasi baino urtebete lehenago. 1991n Thomas Krensek, Bilbon zehar footing egiten ari zela orubea ikusi, eta museoarako egokiena zela erabaki zuen.

Otsaila: Aurreko urteko ekainean hormigoizko zimentuak jarri ziren. Zortzi hilabete beranduago egitura metalikoa eraikia zegoen eta museoak izango zuen itxura jada ikusten hasi zen.

Azaroa: Museoaren burdinezko egitura osatu eta titanio xaflekin estali zen eraikina. 1996ko amaierarako estalki lanak amaituta zeuden.

Iraila: Guggenheim Bilbao museoa urrirako amaituta izateko azken hilabeteetan erlojupeko lana egin da. Irailerako barruko aretoak ere prest zeuden iristen hasiak ziren artelanak ateratzeko. Gehryren egitasmoa egiazko bihurtu da.

tzat harrigarriena Bilbo lehen aldiz bisitatu zuenean. Ibaiak daukan «presentzia arkitektoniko garrantzitsua» nabarmendu zuen

orduan. Guggenheim Bilbao Museorako eraikuntzaren proiektua garatzean ibaiaren izakera «gordetzen» saiatu dela ziurtatu du

arkitektoak. Ibai-ertza txukundu eta dotoretzeko planak ez ditu begi onez ikusten. «Hutsegitea litzateke gune hori edertzen saiatzea.

Horretan ez nator bat Cesar Pelli-rekin», aitortu izan du Kalifornia-koak. «Itxura leuna eta polita dagoeneko mendiek ematen dutena da. Nirekin berba egin duten artista guztiak konforme egon dira nik esandakoarekin, beraiei ere Bilboren estetikaren indarrak erakartzen die. Hori hor dago, eta nik ez nuke zapuztuko», dio.

Gehryren lana arkitektura eta eskulturaren arteko uztarketaren emaitza dela dio hainbatek. Formari eraikinaren erabilera berari baino garrantzi gehiago ematen diola diote kritikoeak. Berak argi dauka «azkenean eraikinaren helburua bete dadin» egiten duela lan, nahiz eta emaitza praktikoa lortzeko modua ohikoa ez izan. Bilborako egin duen Guggenheimen eraikinari dagokionez, lana agindu ziotenean «zerbait berezia» nahi zutela adierazi ziotela azaldu du. «Eraikina sineztezina izan behar zela esan zidaten agintariek, jendea erakarri beharra zegoela. Indartsua eta artistikoa behar zuen izan», dio.

Bere egitasmoa aurkezterakoan esan zuenez, «eraikina inguruarekin harremanetan egongo da, jendearen kezkekin zerikusia daukan proiektua garatu nahi dut». Gehryk «mundu guztiaren-tzako eskuragarriak» diren eraikinak diseinatzea du gustuko.